

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben egy hónapra 1 kor.,
 negyedévre 3, fél évre 6,
 egész évre 12 kor.
 Vidéken: egy hónapra 1 kor.
 20 fill., 1/4 évre 3 kor. 60 fill.,
 1/2 évre 7 kor., 1 évre 14 kor.
 Egyes szám ára 4 fillér (2 kr.).

Felelős szerkesztő:
BARTÓK LAJOS.
 Kiadótulajdonos:
 WERBÖCZY KÖNYVNYOMDA R.-TÁRSASÁG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV. ker., Vármegye-utca 11—13.
 Apró hirdetések ára: egy szó 2 fill., vastagabb betűvel 4 fill.
 Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.

Az osztrák helyzet.

Bécs, okt. 6.

A választási mozgalmak mind ez ideig még a szokásos mederben haladnak. Minden párt a régi utra tért, sem a többi párttal, sem a multtal és úgy látszik a jövővel sem törődve. A Ház képe mindenütt ugyanazokkal az ominózus vonásokkal az ominózus vonásokkal tárul elénk. Es mégis új Házat kell létesítenünk, újat, nemcsak a tagok mandátuma tekintetében, de újat egyúttal szellemben és céljait tekintve is. Az obstrukció romhalmazából a parlamentnek megtisztulva kell kiemelkednie és jobb megismeréssel elteive a helyreállítás és alkotmányos berendezkedés művéhez kell fognia. Eddig azonban az új szellemből vajmi kevés vehető észre, kevés abból a fellendülésből, a melynek a Ház fel-támadását meg kellene előznie.

Programm programot követ. Mindannyi meggyőződéséhez hű, mindannyi ragaszkodik a régi bevált tradíciókhoz — de csakis a régiekhez. A régi tradíciók a régi parlamenteket nem védték meg a többszörös katasztrófáktól és bukásoktól. Tehát az új par-

lamentnél legyenek csodatevők?

Ha igazán új Házat keresnek és akarják, hogy ilyen létesüljön és életképes maradjon, akkor azok a régi tradíciók, a melyek a pártokat ugyan erősekké, a parlamentet azonban gyöngévé és beteggétették, nem lesznek elégségesek.

Ha minden párt csak a régi tradíciókhoz marad hű — akkor csak a régi parlamentet fogjuk ismét megialálni, a régi viszonyokkal, az összes pártok merevségével és megközelíthetlenségével, a melyek között minden szervi összefüggés hiányzik, új parlamentet, a mely kizárólagosan oly részekből lesz összeállítva, a melyek képtelenek arra, hogy egy egészet alkot-

anak. Egy tekintetben természetesen a legtöbb párt ugyanazon irányban halad, a német párt-csoportok úgy, mint a lengyelek: a csehek államjogi utópiái ellen való védekezésben. Mind el van arra határozva, hogy a birodalom egységét fentartsa. Egyik sem fog segítő kezet nyújtani az államkötelék meglazításához azért, hogy a cseh államjogi ábrándok megvalósuljanak. Még a

lengyeleknek sincs egy csepp kedvük sem arra, hogy oly tervek szolgálatába álljanak, a melyek a hányszor csak megvalósításukat megkísérelték is, az államot mindannyiszor a legsúlyosabb válságba kergették.

Ezzel a közös védekezéssel azonban meg is szünik a közösség. Már csak azért sem terjed messzebbre, mert a közösség kifejlődéséhez hiányzik a talaj mindaddig, a míg a pártok mindenekelőtt meg nem egyeztek azokon az alapkérdéseken, hogy a parlament miként kormányoztassék és miképpen védjék azt meg alkotmányos eszközökkel az obstrukcióba való visszaeséstől.

A programok pedig éppen ezekről a döntő kérdésekről hallgatnak. Ha legtöbbjét olvassuk, azt hihetnők, hogy Ausztriában vagy soha sem volt obstrukció, vagy legalább, hogy arra már egy párt sem emlékezik. És mégis ez a jövő megakadályozója. Nem a közvetítő — vagy államnyelv — a megjelölés mellékes — képezi a helyzet nehézségét, de annak parlamenti uton való megállapítási módja. Az oktrojálás meghaladott álláspon-

t, a mely bizonyos vezet célhoz, még nem találták meg. Hisz az államnyelvet is akként kell határolni, hogy az a szláv népek jogos követeléseivel számoljon és azok szükségleteit ne sértse, de viszont eddigi nyelvhasználati jogok körét is törvényesen biztosítsa.

Idővel majd elmúlik az a gyűlöletes mellékiz is, a melylyel a szláv népekre a német államnyelv hat, épp úgy, a mint idővel tudatára jutottak azoknak a jótéteményeknek, a melyeket nekik az alkotmány szerzett. Ez a pillanat azonban még nem érkezett el és ezért mindenekelőtt a parlament oly alapra volna állítandó, hogy az ilyen feladat megoldására képes legyen, a nélkül, hogy ismét az obstrukció zátonyára jusson.

De éppen arról a kérdéstről, hogy ez miképpen volna elérhető, hallgatnak az összes programok. Tele vannak szóbeszéddel arról, hogy mit követeljenek a parlamenttől — de nincs utmutatás arra, hogy ők mit nyújtanak annak és hogy mily áldozatokat készek hozni a parlamentárizmusnak. Majd ha azt fogjuk hallani, hogy az osztrák képviselőház

A „MAGYARSÁG” TÁRCZAJA.

Az éjfél nap honából.

— Nyári utam. —

Julius vége felé volt. Iróasztalom mellett ültem és dolgozni akartam, de minduntalan kitekinttem, az esőt nézve, mely szakadatlanul zuhogott. Napok óta volt ez már így, az eső nem akart elállani, az ég szürke volt és a nap már hetek óta nem vala látható. Ekkor kaptam levelet Badetől, az ismert sarkutazóktól, a ki az idén is, a miként azt minden évben tenni szokta, a Spitzbergákra és az örök jég hazájába utazott.

— Mi lesz? — írta. — Fentart-sak önnek egy fülkét a „Harald király-on? Velünk akar tartani az éjfél nap honába?

En úgy vágyakoztam a nap látására, mint a regebeli szarvas a tiszta víz után. Még egyszer fel-pillantottam a hazai égre — ez

azonban nem ígért javulást. Erre gyors elhatározással a következő táviratot fogalmaztam: „Önökkel utazom”.

És néhány nappal utóbb elutaztam a magas észak, a jég hona felé. Harminczhat órai utazás után elértük a norvég partokat, megálltunk Kopervielénál, ennél a remek fekvésű, egészen sziklán épült halászfalunál, hogy a hajóvezetőt felvegyük hajónkra és megkezdődött az ut a csatornákon, melyek a norvég szirteknek a tenger színe alá való merülése által keletkeztek. A víz ott oly csendes, mint a tavon és az ember zavartalanul átengedheti magát a meredek sziklák és nagyszerű tájké bámulatának. Egészen új az a világ, a mely itt szemünk előtt feltárul. Csodálkozva látjuk a kis házakat, a melyek, mint a fecskéfészkek, a sziklafalakhoz tapadnak — a meddig csak látunk, minden csak szikla és ismét szikla. Elzárva minden érintkezéstől és művelődéstől, itt az emberek csak önnönmaguknak élnek. Csak elvétve láthatók falvak, de ezek is csak

kevés, mint északon mindenütt, teljesen fából készült házból állanak.

Hegyek mellett visz az ut a háromezer láb magas tengerszirthez Hornelenhez, el Norvégia nyugati előhegysége, Stadland-fok mellett, be a Geirangi fjordba, a melynek kijáratánál Merok fekszik. Tíz óra este volt, a mikor ott horgonyt vetettünk és gyorsan partra szálltunk, hogy sétát tehessünk. Köveken és törmeléken át visz az ut, de mi nem botlunk meg, hisz az éjfél nap honában vagyunk. A késői óra daczára oly világos van, hogy messzire nyílik kilátás. És minél északabba megyünk, annál világosabbak az éjszakák. Már Drontheimben is, a hol másnap kikötöttünk, összehasonlíthatatlanul világosabb volt, mint Merokban. Este a város utcaiban bolyongtunk és csak éjjel 1 óra felé tértünk vissza a hajóra. Ez alkalommal elővettem egy levelet és a mit lehetetlennek tartottam, bekövetkezett; szemeimnek legcsekélyebb megerőltetése nélkül el tudtam azt olvasni.

Hogy Nonveyinban világos éjsza-

kákon nem ég lámpa, azt talán felesleges külön megemlítenem, de ha egyszer meggyújtják, hát nem egyhamar oltják el azokat. A mig pl. Hammerfestben a nap május 13-tól július 28-ig nem nyugszik le, addig november 20-tól január 22-ig nem alszik el a villamos-lámpa. A nap és éj világossága közötti különbség csak csekély és nagyon nehéz a világos éjszakákat megszokni. Hiába kíséreljük meg az alvást és az ember majdnem szégyellefeküdni. Felkeressük ágyunkat, mert megszoktuk, hogy naponként lefeküdjünk, a magas északon azonban az alvás luxus, mert egyáltalán nem érzünk fáradtságot, a levegő oly könnyű, tiszta és szép, hogy mindig üdén tart. Annak, a ki Norvégiát meglátogatja, nappal kellene aludnia és éjjel fenn lennie, mert éppen az éjszakák kimondhatatlanul szépek az éjfél nap miatt. Soha sem fogom azt a látványt elfeledni, melyet az ég nyújtott, a midőn augusztus 4-én este Drontheimből elutaztunk, — Makart ecsetével kellene festeni tudnom, ha le akarnám írni az ég-

pártjai mily feltételek alatt hajlandók az obstrukció fegyveréről lemondani, hogy mennyire hajlandó teljhatalmát a birodalmi képviselő és az állam javára megszorítani, csak akkor fogunk egy erős parlament visszatérésében hinni, a melynek meg lesznek a képességei is ahhoz, hogy mindazoknak a nehézségeknek tömkelegét, a melyek Ausztria belviszonyait zavarják, lépésenkint megoldja. És az a párt, a melynek meglesz a bátorsága, hogy nyíltan fölvesse ezt a kérdést és ne csak parlamenti jogaiért, hanem egyúttal a parlament jogaiért is sorompóba lépjen, ki fogja érdemelni az elismerést, hogy elsőnek lépett arra az útra, a mely a Ház állapotainak gyógyulására vezet. Mindaddig, a míg a Ház oly kérdésekben, a melyek létfeltételeit érintik, a pártoknak nem mindig jókor bekövetkező és gyakran hiányzó egyetértésére és azok kegyelmére van utalva, addig lehetetlen lesz, hogy kielégítő támogatást nyújtson erős akcióknak. Csak gyenge parlament lesz az, a melyet erős akaratnyilvánulásoktól féltve kell őrizni. Lehetetlen, hogy egy olyan parlament, a mely minden pillanatban összeroskadhat, nagy kezdeményezésre és nagy elhatározásokra sarkaljon. Végül pedig arra a kérdésre is kell majd válaszolni: akarnak-e a pártok erős parlamentet vagy nem? A külön-párt választási felhívások, programok és beszédek eddig kibujnak ez alól a kérdés alól. A választási mozgalom az Ausztriában dúló krízis gyökerét még nem találta meg. Ezt a választási mozgalmak eddig

érintetlenül hagyták. De a míg ez be nem következik, addig nem is lehet reményleni, hogy ez a választási mozgalom a multat megszünteti és az osztrák parlamentárizmusnak új alapokat fog teremteni.

Budapest, okt. 8.

Közös minisztertanács. Széll Kálmán miniszterelnök tegnap reggel Bécsbe érkezett. Délelőtt a külügyminiszteriumban folytatták a közös miniszteri tanácskozást Bosznia és Herzegovina vasúti összeköttetése dolgában. A tanácskozás délelőtt 10 órától délután fél 2 óráig tartott. A vasúti kérdés főbb részeire nézve elvi megállapodás jött létre. A fennmaradt szakkérdéseket a vasúti és kereskedelemügyi miniszterek fogják tárgyalni és előkészíteni.

A függetlenségi párt értekezlete. A függetlenségi és 48-as párt vasárnap Kossuth Ferencz elnöke alatt értekezletet tartott. Tárgyalták a trónörökös házasságának ügyét és a kvótadöntésre vonatkozó kormányelőterjesztést.

A kassai kongresszus. A Kassán ma megnyíló agrárgyűlés iránt országsszerte nagy érdeklődés nyilvánul. Darányi földművelési miniszter a gazdaságvetésnek hozzá intézett meghívására a következő leirattal válaszolt:

„Köszönettel vettem az Országos Szövetség figyelmét, melylyel engem a Kassán ez évi október 8-án rendezendő agrárgyűlésre meghívni szives volt. Minthogy pedig egyéb elfoglaltságom miatt az ülésen részt nem vehetek, értesítem a t. szövetséget, hogy arra képviselőtemben *Máday Izidor* miniszteri tanácsost küldtem ki s egyúttal szívesen ragadom meg az alkalmat, hogy a nagygyűlés sikeres működéséhez őszintén szerencsét kívánjak.”

nek azt a kék és vörös színét, a mely a számtalan, apró felhőn tükröződött. Festőnk állványával a fedélzetten volt, hogy dolgozzék, de hirtelen letette ecsetjét és paletáját: — „inkább abba hagyom;” mondá, — „máskor úgy sem hiszi el nekem senki, inkább magam élvezem ezt a látványt.”

Augusztus 9-én elértük Nordcapot. Rendes, bár meglehetősen nehezen járható uton ötven percz alatt föl lehet érné és csúcsáról szép időben az éjféli nap bűvészi világitásában fénylő ég és tenger pártatlan képét látni. Ez a különleges szinpompá, a végtelen tengersíkon való messze kilátás, az arktikus természetnek azaz ünnepélyes csendje és hangulata oly képet létesítenek, melyet soha sem feledünk el.

A Nordcaptól tovább föl a Spitzbergákra!

Valamint a Spitzbergák a természet teljesen különbözik Norvégiaétól, úgy van ez az éjféli nappal is. Az északi fokon a nap csak június és július hónapokban áll egészen alacsonyán a láthatár fölött, a Spitzbergák ellenben áprilistól

szeptemberig tündököl az éjféli nap tündéres szépségében, mert a mennyivel közelebb van a sarkhoz, annál magasabban fénylik az égboltozaton.

És a mily remek az éjféli nap, olyanok maguk a Spitzbergák is. Egészen sajátos érzés fog el, ha elhagyjuk az északi fokot és elmondjuk: „most elhagyod Európát, Norvégiát és a civilizációt, most oly földre mégy, a hol már nincsenek letelepedett lakosok; idegenszerű, csodás világot fogsz látni.”

Volt idő, a mikor a Spitzbergák is olyan klíma volt, mint Dél-Európában, ott a legmagasabb északon is zöldeltek és virágoztak a bükk- és juharfák, de ez már régen, nagyon régen volt. Azonban még ma is meglepő az a gazdag flóra, a mely az Advent-öbölben van. A magas sziklafalak lábánál mindenütt virágzás és tenyészet látható, számtalan az ott található virágok faja és elragadó a virágzó moha, melynek vörös színe messze elvilágít. A virágok természetesen nem oly nagyok és fejlettek, mint nálunk — a mennyiség pótolja a

minőséget. Csodálatos a temperatura: ha nem tudtuk volna, hogy a Spitzbergák vagyunk, a Rivierán képzelhetjük volna magunkat. Az Advent-öböl kertnek tűnik föl, sem hó, sem jég és hozzá a felséges levegő.

Egészen sajátos a klíma a Spitzbergák, csodálatos, hogy hogyan konzerválódik ott minden. A Smeerenburgon való sétáinkon, az Andréé-féle ballonház közelében, majdnem lépten-nyomon találtunk emberi csontokat és maradványokat, a melyek még a 17. századból valók, — abból az időből, a midőn még vagy 16 ezer czethalász élt ott. Látni kell, hogy elhigye az ember, hogy azok a csontvázak mily jó állapotban maradtak meg — úgy látszik itt semmi sem rothad el. Az Andréé-féle ballonház romjai, a fa, a kötelek, a kőcz, a vasrészek, olyanok, mintha csak rövid idő előtt kerültek volna oda. Smeerenburg a Spitzbergák határozottan a legérdekesebb része, hatalmasabbak és nagyszerűbbek azonban a Recke-féle és Magdalen-öblök, és különösen a jégfjord.

Leirhatatlanul szép látványt nyújtanak a hatalmas gletscherek, ha azokat az éjféli nap megvilágítja; a jég ilyenkor gyengéd elbájolóan pompás rózsaszínben világít, sehol sem láttam még azt az ultramarin-kék színt, a melyet a Recke-féle öböl gletscher falain csodáltunk meg. Távolról nézve a gletscherek csak egészen kis magasságnak látszanak — csak akkor, a midőn ladikon egész közel jövünk, látjuk, hogy a falak magasabbak, mint pl. a berlini királyi palota. Itt fenn minden nagyszerű, hatalmas, — hatalmasak a jégtömbök is, melyek a nap hevétől időről-időre leváltak a gletscherekről és fűlsiketítő dörgéssel zuhannak a vízbe. Láttunk egy uszó jéghegyet, a mely vagy husz méterre állt ki a vízből — belsejében ropogott és remegett, akár egy tűzhányóban.

És mind tovább a legmagasabb észak felé ment a hajó. 81° 5' alatt meg kellett állnunk. Az elérhető világrész végén voltunk, az északi-sarktól nyílt vizen haladó gőzhajó számára alig két napi utnyira. De a jég megállást parancsol. Azt re-

SZÉKESFŐVÁROSI ÜGYEK.

Az üres lakások.

A statisztikai hivatal jelentése igazolja minapi állításunkat, hogy az üres lakások száma átlag még mindig emelkedik. Persze változatosan. Így az utolsó negyedben három kerületben a szám fogyott, kettőben változatlan maradt, ötben azonban emelkedett. Legnagyobb a változás a II. kerületben, a melyben a szám csökkent 316-ról 165-re, az V. kerületben 416-ról 305-re és az I. kerületben 389-ről 350-re; ellenben emelkedett a VI. kerületben 820-ról 1108-ra, a VII. kerületben 874-ről 1109-re.

Emelkedés mutatkozik továbbá még a VIII. kerületben 712-ről 807-re és a X. kerületben 190-ről 214-re; míg a III. kerületben (előbb 143, most 149) és a IX. kerületben (előbb 431, most 432) az üres lakások száma változatlan maradt.

Egészben véve az üresen álló lakások száma, beleértve az üzlettel kapcsolatos lakásokat is, az előző évnegyedhez képest 4588-ról 5002-re emelkedett, vagyis 414-el szaporodott, úgy, hogy újabban 10.454 szoba (a mult negyedben 9314) állott üresen.

Az üresen álló boltok számában esékély emelkedés tapasztalható, t. i. 973-ról 1052-re. Az emelkedés a *Belvárosból* (előbb 76, most 133) és az *Erzsébetvárosból* (előbb 229, most 259) került ki.

Összefoglalva az üresen álló lakások, boltok és egyéb helyiségek számát, azt látjuk, hogy a mult negyedben 6464, jelenleg pedig 6960 helyiség állott üresen. Az üresen álló helyiségek bérvesszé- sége az *egymillió koronát meghaladja*. Legnagyobb a veszteség az 1—2 szobás lakásoknál, melyekből 1894, illetőleg 1801 állott üresen; a 3 szobás lakásokból 659, a 4 szobás lakásokból 346, az 5 szobás lakásokból 150, a 6 és több szobás lakásokból 95 nem talált bérlőt.

A bér nagysága szerint pedig üresen áll: évi 200 korona béig 511 lakás, 201—400 koronáig 1519 lakás, 401—600 koronáig 1151 lakás, 601—800 koronáig 635 lakás, 801—1000

koronáig 345 lakás, 1001—1400 koronáig 381 lakás, 1401—2000 koronáig 236 lakás.

Az ezer koronánál drágább boltok közül 422 állt üresen.

× **Szegények segítése.** A kerületi előljáróságok nyilvántartása alatt július hónap végén 5186 fővárosi illetőségű szegény állott. Ezek közül 2477 egyén tényleges segélyben részesült, még pedig 2045 állandó (havi) segélyben részesülő egyén közt kiosztottak 18.417 koronát, 328 szegény pedig 2043 koronányi rögtöni segélyt kapott. A kerületi orvosok 457 fekvő és 1597 járóbetegot kezeltek; a kerületi szülésznek 54 esetben nyújtottak ingyenes segélyt, 40 halottat a főváros ingyen temettetett el. A hatóság ezeken kívül 2131 gyermeket gondozott. A kerületi előljáróságok közvetítésével magánosoknak dajkaságba, vagy szoptatásra kiadtak 1946 ot, a kik közül 870 a fővárosban maradt, 1076-ot a vidéken helyeztek el. — A fővárosban 9 szükség-lakás családi szobáiban 456 felnőtt és 571 gyermek lakott. A közös éjjeli termekben 4701 egyén halt meg. A két szegényházban 1201 egyén, az árvaszeretetházakban 303 gyermek kapott helyet.

TÁVIRATOK.

Pétervár, okt. 7. A lapok jelentése szerint a közoktatásügyi miniszter szükségét látja annak, hogy az örmény egyházi iskolák vallás-tanítása kivételével mindenütt az orosz nyelv legyen a tanítási nyelve. Az orosz tanítási nyelvet két év alatt fogják fokozatosan meghonosítani az iskolákban.

Páris, okt. 7. Millerand kereskedelemügyi miniszter ma délben Arrasba érkezett a szénmedence megszemlélése végett. A minisztert, „éljen a köztársaság!” „éljen Millerand!” „éljen a szocializmus!” kiáltásokkal fogadták.

Cettinje, okt. 7. A montenegrói kormány a rendet és a Törökországgal való jó szomszédosági viszonyt fentartani óhajtván, Matinovics tábornokot főkormánybiztosnak nevezte ki Kolasim székhelyvel.

Kormányválság Angliában.

London, okt. 7.

Gladstone Herbert Accringtonban beszédet mondott, a melyben egy nyilatkozott, hogy Salisbury lord minden valószínűség szerint még az év vége előtt le fog mondani. Akkor azután módjában lesz Chamberlain-nek, hogy a maga követeléseit diktálja.

Háboru Kinában.

Washington, okt. 7.

Egy e hó 2-án kelt pekingi távirat jelenti, hogy a japán csapatok visszavonulása megkezdődött. Hivatalos jelentés szerint a japán csapatok fele visszatér hazájába. Néhány vasuti vonat, a mely a japánokat Pekingből elszállította, állítólag nagy pénzeszegeket vitt magával. A japánok azonban azt állítják, hogy csak lövészeket vittek magukkal. Angol katonák Pekingben elfogtak néhány kínai embert, a kik a boxereknek lövészeket adtak el. Az amerikaiak a császárvárosban a császári porcellángyűjteményt keresték, de nem azért, hogy kifosztásuk, hanem csak azért, hogy a gyűjteményt megnézzék.

Washington, okt. 7.

Az Egyesült-Államok válasza Delcassé francia külügyminiszter jegyzékére vázlatban már majdnem készen van és tartalmát már közölték is a diplomáciai karral. A közölt vázlatból úgy látszik, hogy az Egyesült-Államok épp oly kevésbé járulhatnak hozzá a Kinába való fegyverbevétel eltávolításához, mint ahhoz, hogy Pekingben a követségek védelmére állandó védőcsapatokat hagyjanak és hogy a tenger és Peking közötti összekötő vonalat állandóan megszállják, mert a két utóbbi indítvány esetleg egész területre megszállást vonhatna maga után. Azt hiszik, hogy ha a kormány hajlandó volna is ezekhez a rendszabályokhoz hozzájárulni, mégis azt fogja kívánni, hogy a döntést erre nézve a kongresszusra bizzák. Ezeket a szempontokat csak azért közölték, hogy a többi hatalmasságok képviselőit tájékoztassák némely kérdésekről, a melyeket a francia jegyzékre adandó válasznál fontolóra kellene venni.

Pétervár, okt. 7.

A *Ruszkij Invalid* jelentése szerint az orosz csapatok július és augusztus hónapokban a kínaiaktól összesen 144

méltuk, hogy a 82. fokig hatolhatunk, de a déli szél jégdarabokat hajtott felénk, eleinte kicsinyeket és jelentéktelenekeket, minél tovább értünk azonban, annál nagyobbak voltak a hajónkat körülvevő jégdarabok. Hirtelen eloszlik a jég és előtűnik feltűnik felséges szépségében és fenségében az örök sarki jég, mely minket embereket nagyszerűségével majdnem agyonnyom. Megakartuk az éjfél napot várni, de a jég visszatérésre kényszerített — visszamenet azonban még mértföldekre láttuk a jég világitását, rózsásan fénylett a messze távolban, míg a hatalmas jéghegyek csúcsaikkal az eget látszóztak érinteni.

Hazafelé mentünk ismét. Hosszabbak, mind hosszabbak, sötétebbek, mind sötétebbek lettek az éjszakák, a mint az otthon felé közeledtünk...

Lehunym szememet és visszagondolok a az éjfél nap honára és a mit az emlékezet elővarázsol, oly tündéri, oly szép, mint egy álom...

F. Sz.

különböző mintájú ágyut, 1200 pud puszkaport és 26 zászlót, azonkívül a boxerektől temérdek töltényt és zászlót vettek el.

Majna-Frankfurt, okt. 7.

Sanghaiból jelentik tegnapi kelettel: Itt azt híresztelik, hogy a kínai táviró-társaság, a mely nagyon gazdag, az idegenekre akarja átruházni érdekeit, mert attól tart, hogy vagyonát esetleg elkobozzák a hatalmasságok kártalanítása végett. Liukung-nak egy külön képviselőjénél titkos összeesküvést fedeztek föl. Liukung fő kormányzó egyszersmind a délkinai kikötők főfelügyelője.

Majna-Frankfurt, okt. 7.

A *Frankfurter Zeitung* jelenti New-Yorkból tegnapi kelettel: Az ide való japán követ táviratot kapott, a mely szerint a kínai császár rendeletet bocsátott ki, a mely utasítja Samszi mostani kormányzóját, hogy új palotát építtessen Szinganfuban, a hová a császár és az özevgy császárné menni fog. A rendeletben azt mondja a császár, hogy a császárnét *Tajuanfuba* kísérte, de nem szándékozik állandóan ott maradni, mert Szinganfuban jobban védi természetes helyzete

Egy Afrika-utazó halála.

Páris, okt. 7.

A *Matin*-nak jelentik *Dakar*ból, hogy *Blanchet* Pál Afrika-utazó sárgalázban meghalt.

Az arczképfestés keservei.

Az emberi hiúságot talán senki se látja annyira a maga leleplezett valóságában, mint az arczképfestő. Akár fiatal, akár vén, akár csinos, akár csúf valaki, egyformán az a törekvése, hogy a portréja szépségre, fiatalnak, szellemesnek, előkelőnek mutassa.

Érdekes lenne meghallgatni a nevesebb arczképfestőket, hogy milyen tapasztalatokat gyűjtöttek ebben az irányban. Igazabb lélektani tanulmányok feküdnének előttünk, mint a leghíresebb lélekbuvár-regényírók műveiben.

Egyelőre csak egy mester észleleteit ismerjük, de ez az egy sok mással fölér, mert maga Herkomer Hubert, a német származású angol festő, a kinek bő alkalmá nyílt a portré-üléssel tanulmányozni az embereit.

Herkomer Hamburgban felolvasást tartott. Abból közöljük a következő jellemző részleteket:

Azt hiszem, szükségtelen mondanom, hogy a modellel való legelső találkozásakor még nem szabad megkezdni a munkát; több szempontból szükséges, hogy jól megismerjük a modellünket.

A festőnek minden akadályon keresztül kell látni, föl kell ismernie a benső „férfit, vagy a benső „nőt“ és modell legjellegzetesebb sajátosságait föl kell fognia. A legegyszerűbb és legszokásosabb módszer a modelleket tanulmányozni az, hogy velük ebédelünk. Ez sokszor nagyon célszerű vezető, de olykor hátrányokkal is jár, minthogy sok ember egy bőséges ebéd után többé nem az, a kit az utókorak akarnának átadni.

De hosszabb gyakorlat mellett meglepő ügyességgel gyorsan ki lehet mindazt fűrkészni, a mit tudni óhajtunk. Fontos segítőeszköz ilyenkor a társalgás. Szerencsés az a festő, a ki munkájában csevegni tud és szeren-

csés az a lefestendő, a ki ülés közben csevegni szeret, vagy legalább figyelmesen hallgatja, a mit neki beszélnek.

Ha nem hiányzik a szükséges türelem, meg lehet találni az alkalmas pillanatot, hogy a helyes kifejezést megragadja. Tekintettel a megrendelőre, nem lehet mindig művészi hajlamainkat követnünk, másrészt nem lehet a művésztől kívánni, hogy a képen elhagyja azt, a mi talán évszázadok múlva is értéket ad.

A művész dolga itt mind a kettőt egyesíteni; nem elég, hogy a festőnek az utókorra számított reményései tekintetbe jöjjenek, hanem azt is ki kell elégíteni, a ki a képet kifizeti.

Egyik megrendelőm hozzám jött, hogy velem az alkalmas állásról tanácskozzék. Egy műkereskedésben 150 arczkép közül kiválasztott egyet és azt kívánta, hogy egy öreg ur állásában fessem le. Mialatt erről beszélgettünk, az egyik zsölyébe ült és rögtön magam előtt láttam azt a jellemző állást, a melyből nem engedtem többé magamat eltereltetni.

Hölgyeknek több művészi érzékük van, mint az uraknak és nem nehéz nekik az alkalmas „pózt“ megtalálni,

és a hölgyek nem is olyan hiuk, mint az urak. Az urakkal mindig hosszú vitáim vannak az öltözködést illetően is, míg a hölgyek majd mindig abban az öltözetben jelennek meg, a mely az izlésüknek és a megjelenésüknek megfelel.

Ellenben a hölgyek gyakran a férjük állását kívánják meghatározni, míg soha se találkoztam olyan férfjjal, a ki a felesége „póza“-ra nézve utasításokat akart volna adni.

A szépneműt gyakran „előkép“-szerű, színpadias pózokban ábrázolják: virágseréppel a kezükben, ajtót kinyitva, kutyával játszva, vagy lépcsőn fel, vagy lemenve. Pedig hát a világ legjobb porreici azok, a melyek teljes nyugalmat tükröznek vissza.

A

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap reggel, nyolcz, szükség esetén több oldal terjedelemben.

Felelős szerkesztő:

BARTÓK LAJOS.

Kiadótulajdonos:

Werböczy könyvnyomda r.-társaság.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Bpsten, IV., Vármegye-utca 11-13.

Lapunk címe: lapunk programja, hitvallása.

A **MAGYARSÁG** politikája: nyílt és minden befolyástól ment, pártokhoz kötve nincsen.

Eszménye: az igazi liberálisizmus, a mely a felebaráti szereteten alapszik. *Fegyvere:* az igazság.

Híradásai gyorsak és megbízhatók; értesüléseit minden rovatában első kézből kapja.

Közgazdasági rovata a *szövetkezés* eszméje mellett küzd.

Társzói és regényei elsőrangú írók tollából valók.

Művészeti rovatában a nemzeti szellem találja támogatóját.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva
Egy hónapra . . . 1 korona — fillér,
Negyed évre . . . 3 " — "
Fél " . . . 6 " — "
Egész " . . . 12 " — "

Vidéken, postai küldéssel

Egy hónapra . . . 1 korona 20 fillér
Negyed évre . . . 3 " 60 "
Fél " . . . 7 " — "
Egész " . . . 14 " — "

Egyes szám ára 4 fillér.

Kapható minden dohánytözsdeben és az utcai elárusítóknál.

Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése szeptember hó 30-án lejárt, arra kérjük, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldésében fönnakadás ne történjék.

Különösen figyelmeztetjük tisztelt előfizetőinket, hogy úgy az előfizetés megújításánál, valamint minden reklamáció, lakhelyváltozás és a lap szétküldésére vonatkozó egyéb fölszólalásnál egy címzetszalagot mellékelni szíveskedjenek.

Ha a lap esetleg elkösve érkezik, vagy egy-egy szám eltéved, úgy leghelyesebb egy levelezőlapon a *Magyarság* kiadóhivatalát (IV. Vármegye-utca 11-13. szám) erről azonnal értesíteni, a mely nyomban intézkedik a panaszcímzés iránt.

HIREK.

— **A persa sah Budapesten.** *Muzaffer-ed-Din* sah vasárnap délután a keleti pályaudvaron újból megérkezett *Budapestre*. Hivatalos fogadás most nem volt, mert a sah egyuttal inkognitóban fog itt tartózkodni. A peront elzárták a közönség elől, valamint a pályaudvar külső terét is. A magyar királyi államvasutak külön udvari vonata, a melyen a sah utazik, 3 óra 25 perczkor robogott be a pályaudvarra. A vonatról elsőbbsen is a vezetők: *Mark* János miniszteri tanácsos államv. igazgató, *Járossay* és *Kovács* Lajos felügyelők szálltak le. És most a sah alakja vált láthatóvá. Lassan lépett le a szalónkocsi lépcsőjéről a perronra. A perzsa fejedelem czilinderet, fekete szalónkabátot és sűrű nadrágot viselt. Botjára támaszkodva megállott és katonásan köszönt. Néhány pillanat és a kíséret is elhagyta a kocsiat. A sah, követve az uraktól, áthaladt a várótermen és a pályaudvar előtt várakozó négyülékes batárba ült. Mellette balról a nagyvezir, tőle átlélenben pedig *Nerimán* kán és a tolmács foglalt helyet. A kocsi mellett, a ki bal vállán fehér csokorral letűzött széles zöld szalagot viselt, fekete ruhás inas ült. A kíséret és a rendőrség képviselői a következő kocsiába helyezkedett el. A kocsi megindult. A *Baross-*

szobor előtt összeverődött tengeri közönség hatalmas éljenzéssel fogadta és üdvözölte a sajt. Az utvonalon a Kerepesi-uton, Kroly-kör-uton, Deák-utczán, Mária-Valéria-utczán és Kishid-utczán a Hungária szállóig gyalogos- és lovasrendőrök állottak kordont. A sah és kísérete sebesen vágtatva haladtak előre. A közönség mindenütt, az egész utvonalon, lelkesen éljenzett. A Hungáriába *Newronta* kán érkezett elsőnek. Itt a főbejáró előtt *Eperjessy* teheráni követ várta az uralkodót, a ki négy óra előtt tíz percczel érkezett kíséretével a szálló elé. *Eperjessy* követ fogadta és lakosztályába kísérte. Sorba jöttek a kíséret tagjai, a kiknek soraiban két néger fiú is volt és a szerb meg bolgár küldöttség. Szerbia fővárosából, Belgrádból, *Petrovics* tábornok, *Naumovics* alezredes és *Czóda Mautovics* konstantinápolyi szerb követ kísérete vissza a persa uralkodót, Szófiából pedig egy ezredes. A sah egy automata zongora hangjai mellett vonult be lakosztályába, a hol nyomban terítették. Az uralkodó egy csésze teát meg néhány piskótát fogyasztott el s aztán lepihent.

— **A belga trónörökös pár ünneplése.** Brüsszélből távirják, hogy *Lipót* király, *Albert* herceg és neje, vasárnap délután a városházához hajtottak, a hol őket *Demot* polgármester üdvözölte. Utközben a közönség a hercegi párt és a királyt ovációkban részesítette. A városházáról a társaság a tőzsdére ment, a hol az egyesületek és a tanulóifjúság fölvonulását nézte. Az ünnepség végeztével a király és a hercegi pár visszatért a kastélyba.

— **Ellenőrzési szemlék.** A Ferencz-József-laktanyában folyó honvéd főellenőrzési szemlén kedden, e hónap 9-én az I-ső honvéd gyalogezred 1896—1897-ben besorozott legénységére kerül a sor. Másnap, szerdán, ugyanennek az ezrednek 1898. és 1899-iki legénységét vizsgálják. A közös hadseregbeli szemlén, a mely a Mária Terézia-laktanyában folyik, kedden, e hónap 9-én a cs. kir. 32-ik gyalogezred 1892. és 1893-ban besorozott legénységet vizsgálják. Másnap az 1894. és 1895. évfolyambeliekre kerül a sor.

— **Exhumáltművész.** *Slavik* József, az annak idején nagy hírnévnek örvendett és Budapestu élt cseh hegedűművész 1833 óta a kerepesi-uti temetőben aluszsa örök álmát. A sarkertnek ezt a részét az új temetőrendezés folytán kiüritik, a minek következtében az itteni cseh egyesületek közt mozgalom indult meg, az oly korán sirbadólt művész földijük tetemének az új temetőbe való átszállítása érdekében. A kegyeletnek ez a szép aktusa vasárnap délután ment végbe nagy részvét és megfelelő ünnepélyességek mellett.

— **Megszökött szikkasztó.** Az utóbbi időben majd minden héten történnek nagyobb szikkasztások, a melyeknek tettesei minden baj nélkül menekülnek el ténykedésük színteréről. Ma ismét Magyar-Hradischból értesítik a főkapitányságot, hogy *Kolacs* Ferenc hornivelkai szül. 57 éves a hradischi „Zalazna Rokrika” könyvelője onnan 3480 koronát elsikkasztott, azután el-

illant. A szökevény közép, zömök termetű, szélesvállu ember, őszbevegülő haja, bajsza, kecskeszakála van rendszeren, de ez utóbbit alkalmasint leborotváltatta. Rövidlátó, aranykeretű szemüveget visel s egyik lábára sántít. A rendőrség kézrekerítésére megtette a szükséges intézkedéseket.

— **Elmebajos az utczán.** A Nádor-utczának a Széchényi-tér felé eső végén szombatn este egy zavart viselkedésű férfi vonta magára a járőreket figyelmét, a ki önmagával hangosan beszélgetett, majd gőresős zokogásban tört ki. A közeli rendőr a közönség figyelmeztetésére bekísérte a főkapitányságra, a hol kiderült a szerencsétlenről, hogy közveszélyes elmebeteg. A rendőrorvos bevitette a tébolydába, a hol azután megállapították, hogy az illető *Leopold* Henrik 46 éves aradi könyvvezető.

— **Az olasz különlövetség Romániában.** Az olasz különlövetséget, a mely *Paravicino* tábornokból, *Palliero* őrnagyból és *Gonello* hadnagyból áll, vasárnap déliben *Károly* román király a pelesi kastélyban kihallgatáson fogadta, mely alkalommal *Viktor Emánuel* király trónralépését notifikálta a román udvarnál. A kihallgatás után a követtség tiszteletére reggeli volt, a melyen a román király az olasz király és családja egészségére és az olasz nemzetre üritette poharát. *Paravicino* tábornok a *Románia csillaga* rend nagykeresztjét kapta, *Palliero* őrnagyot a román koronarend parancsnokává és *Gonello* hadnagyot ugyanennek a rendnek tisztjévé nevezte ki a király. Az olasz követ tegnap átnyújtotta új megbízó-levelét.

— **Az iskola-igazgató hatósági személy.** *Beszterdy* budapesti királyi járásbíró szombatn érdekes ügyben hozott ítéletet. *Weisz* Miksa okl. gépészmérnök, tartalékos hadnagy, s egy *Kossuth* Lajos-utczai női ruhakereskedés főnöke, *Fillingner* Károly fővárosi felső kereskedelmi iskola-igazgatót, igazgatói helyiségében, mert ez őt tanulóinak iskolába küldésére szorította, súlyosan megsértette. Az igazgató a bíróságnál keresett és talált elégtételt, mert a bíróság a vádlottat a büntető törvénykönyv 262. szakasza alapján *hatósági személy* megsértésében büntetésnek találta s ehhez képest 200 korona fő- és 100 korona mellék-bírságra ítélte.

— **Felfüggesztett megyei tanácsosok.** A *madridi* megyetanácsnak 21 tagját felfüggesztették és bűnvádi eljárást indítottak ellenük. Ennek az intézkedésnek az oka egyelőre ismeretlen. A felfüggesztett tanácsosok helyét a nemesség tagjaival, művészekkel és iparosokkal, valamint a bankok és a sajtó képviselőivel töltötték be.

— **Hirtelen halál.** *Ozvegy* *Wessely* Józsefné tegnapelőtt Óhaj-utca 1. sz. alatt levő lakásán hirtelen rosszul lett, összeesett és meghalt. Holttestét, a halál okának megállapítása céljából, az orvostani intézetbe szállították.

— **Utonállás.** *Putony* Sándor 18 éves szabósegéd tegnap éjjel a *Ludoviczeum* előtti sétátéren át hazafelé ballagott. Egyszerre csak két ismeretlen ember toppant eléje ezzel:

— Pénzt vagy életet!
Putony torkaszakadtából kiáltani kezdett, mire az utonállók késüket vették elő s úgy összeszurkálták, hogy most a Szt-István kórházban szíjlik. A veszedelmes gonosztevők elmenekültek s most a rendőrség valamennyit körözi.

— **Bucsu a Ferenczvárosban.** Tegnap tartották meg a főváros IX. kerületében, a régi szokásokhoz híven, a plébánia védőszentjének, Szent Ferencnek nevenapján nagy részvétels egyházi ünnepségekkel a bucsut. A Bakács-teret, a mely valóságos sátorváros volt, márkora reggel előzőnltte az ünneplőbe öltözött polgárság meg gyerekhad, a mely a színes dudákkal, sipokkal, trombitákkal éktelen zajt csapott. A Ferencz-téren tömérdek körhintá, bábszínház, sőt cirksusz is volt, a melyek között egész nap hullámozott a nép. Délután megkezdődött az igazi mulatság, a táncz, meg a kuglizás, az apró kis korcsmák tömve, zsufolva s a csönd csak a reggeli órákban állt helyre. Az egyházi rész a plébánia-templomban folyt le. Fél 9 órakor *Fertő* Rikárd segédlelkész német prédikációt tartott s utána csöndes mise volt. Ez volt az egyedüli németnyelvű istentisztelet az egész napon át, a mi örvendetesen bizonyítja a kerület magyarosodását. Fél 10 órakor körmenet volt, melyet *Bán* Sándor plébános-helyettes vezett, utána pedig remek szónoklatot tartott. Tíz órakor kezdődött a zenés nagymise, a melyen a szertartást szintén *Bán* Sándor végezte nagy papi segédlettel. Fél 12 órakor csöndes mise volt magyar énekkel, s 4 órakor letenyével fejezték be az ünnepség sorozatát. Déliben diszebéd volt a plébánián, a melyen a papságon kívül az előkelő polgárok közül számosan vettek részt.

— **Csaló a pusztán.** A székesfehérvári rendőrség átirata a szerint Tárnok községhez közel eső *Eleira* pusztá in-tézőjéhez beállított egy középtermű barna fiatal ember, a ki a „Budapesti Hírlap-Egyesület” (?) részéről egy *báró Kalapács György* névre kiállított szabadjegyet felmutatva, nagy bőbeszédűséggel elmondta, hogy a környéken egy becsületbeli ügye elintézése érdekében jár — egyúttal hátsólevet is kért, hogy hamarabb mehessen a közeli Simon pusztára. Az intéző egy kocsis kíséretében oda is adta a lovat, s a Simon pusztára érve az előbbi módon ismeretséget kötve, egy fiatal gazdaszszal, tőle 40 koronát, majd annak tiszt ruháját kérte kölcsön. Ezek után a hátsólevet együtt megszökött. A lakkos csizmát viselő csaló valószínűleg a fővárosba jött, s itt *Rudolf Ritter von Hochstaller* név alatt folytatja csalásait. A gazembert a rendőrség mindenfelé keresi.

— **Ismét merénylet egy gyorsvonat ellen.** Vakmerő merényletet kíséreltek meg *Nagykövérés* közelében a Buziásról Temesvárra haladó gyorsvonat ellen. A merénylők feltépték a község határában a Temes folyóra épített vasuti hid pallóit s azokat keresztül fektették a vasuti sínekre. A vasuti őrszemélyzet nem vette észre a merényletet s a gyorsvonat átfutott a hidon, de szerencsére baj nem történt. A gözmozdony ugyanis nem futott rá a vastag deszkapallókra, hanem maga előtt tolta azokat, a mit a mozdonyvezető észrevéven, megállította a vonatot és elrakatta a pallórakást. A merénylőket nagy erélylyel nyomozzák.

— **Kettős öngyilkosság.** A kerepesi-uti *Adria*-szálló egyik szobájában tegnap délután egy órakor *Hidvégi* Lajos 19 éves aradi droguistasegéd és *Lauffer* Margit 18 éves budapesti leány öngyilkosságot követtek el. A férfi halántékon lötte a leányt, a ki nyomban meghalt, azután pedig önmaga ellen fordította a fegyvert. A leány hulláját az orvostaniintézetbe szállították, míg a férfit eszméletlen állapotban a Rókus-kórházba vitték.

A „Hausherr” zavara.

Nagy zavarban van most az Erzsébetvárosnak egy többszörös háziura. Milliomos ember, van valami érdemelecskéje is; nem oroszlan és naprend, de elég arra, hogy magasra hordja tőle a fejét.

A háziur valamikor szegény ember volt és akkor a csizmadiaság hasznos mesterességét üzte, abból szerezte vagyónának alapjait. No meg egy kis spekulációból. Kezdetben csak fel-felkereste régi barátait, meg a sörházbeli törzsasztalt, de mikor a lányát megkérte egy képviselő, magát pedig megbíztatták egy kis nemességgel, egyszerre megváltozott és csak félvállról beszélt a régi komáival és sógoraival. Hát még mikor a nemesség is megjött, mikor olyan élénk kutyabörvásár volt Budán! Akkor már azt is megtette, hogy magát szomszédjai elől eltagadtatta, a derék *Suska* János köszönését az utczán többé már nem is fogadta.

Éppen ez a balgasság lön a „Hausherr” számtalan keserőségeinek forrásává, mert *Suska* uram halálos boszút esküdött megbántójának.

Suska uram éppen szemközt lakott. Volt egy kis kirakata is és abban estétkint egy kis villámlángocská ragyogott a kész bekecsék és mellények között. E napokban azonban nagy meglepetés érte a járőreket, mert a szabóművészet remekei helyét egy pár hatalmas, kissé már viseltes... bagaria csizma foglalta el!

A csizma fölött olajos, vörös papirtranszparenthen diszelt a következő felirat:

!!! Az igazi ipar dicsérete !!!
!! Ezt a pár csizmát 10 év előtt
Nagyságos
Sóvári és Rakotai
Takó Benedek ur
készítette és három izben saját-
kezüleg talpalta, fejelte és
foldozta !!
!! Tőle tanuljanak a fuserek !!

Elképzelhetni a milliomos vis-a-vis elképzelését e nem várt ováció láttára! Az uri vendégek, a nagysága, az aranyos lányzó, a képviselőné mind pukkadoztak a méregtől. A transzparenthen pedig minden este pont hétékor meggyulnak és elég szép számú közönség örvend a nem mindennapi látványnak.

Pedig ez ellen a tréfa ellen tenni nem lehet, mert utóljára is megtiszteltetés az, ha az embernek az ipar terén szerzett érdemeit ilyen szépen méltányolják.

Suska uram meg elég hangosan hirdeti esti publikuma előtt:

— Hadd tudja a világ, hogy a derék mesteremberek is nemességet kapnak már! Ilyen nagyszerű csizmák szereztek meg a nagyságos ur „kutyabörét” is!

Mondanunk sem kell, hogy a szereplő egyének valódi nevét elhallgattuk. A kit érdekel, keresse föl a furcsa „Auslag”-ot; ma is teljes fényben fog az ragyogni. A nagyságos ur különben megtette a szükséges lépéseket.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

Coralie és társa.

Valabrégue és Hennequin bohózata három felvonásban. Bemutatója a Vigszínházban 1900. évi október hó 7-én.

Alig kezdődött meg az új színházi év és már a *Vigszínház* is, mint a *Nemzeti*, a harmadik bemutatóval áll elő. És mert az előző újdonság súlyos dráma volt Jászai Mari szerepeltetésével, most megint bohózatnak kell következnie. Az új bohózat is ahhoz a műfajhoz tartozik, melyet a *Vigszínház* honosított meg nálunk. E színi termékeknek csak a címük különbözö, a mi tartalom van bennük, az csekély módosulással egy és ugyanaz. Az első felvonásban látunk férjeket, kik ledér hölgyekkel keresnek találkozt; e hölgyek a szerelmet üzletnek tekintik, lehetnek művésznők, de néha csak cselédek. Látunk továbbá feleségeket, kik szeretőjükkel akarnak találkozni. A második felvonás a kitűzött találkozó színhelyén játszódik le, mely csodálatos módon többnyire ugyanaz a szálló, vagy üzlethelyiség. Azonban mérget vehetünk rá, hogy a találkozás a készülődéseknél marad. Igaz, hogy ez előkészületek néha igen messze mennek, de mindig közbelép valaki, a ki megakadályozza, hogy a készülődők elérjék céljukat. Vagy az egyik pár rontja el a másik dolgát, vagy egyenesen a rendőrség lép közbe és menti meg a morált. A harmadik felvonás majdnem fölösleges, itt derítik fel a szereplők egymásközt azokat a félreértéseket, melyeket a nézők előtt már felderítettek és kibékülnek egymással.

A *Coralie és társa* is e minta szerint készült. Eredeti benne a találkozó helyének megválasztása: oly divatüzet, mely kettős célt szolgál. Ruhákat készít és jól be rendezett helyiségeket tart oly párok részére, kik titokban óhajtanak találkozni. A czég gondoskodik a

párok védelméről is. Ha rendőrök, férjek vagy más gyanus alakok lépnek be a Coralie-czég házába, a portás megnyom egy villamos-csengőt és az édelgő párok szobájában vészjelző gyanánt megszólal a kakukos óra, hogy idejében menekülhessenek. Ha pedig szobájukba akarnak betörni, csak egy másik villamos csengőt kell megnyomni és a szoba egy része a sülyesztöbe tünik a férfival együtt, a falak megfordulnak és a rendőrök csak a szerelmes hölgyet találják meg, a mint Coralie mértéket vesz neki.

Mint ebből látható, a színpadi gépeknek jelentős szerepük van ebben a darabban.

A párok, kik Coralienál találkoznak, a következők: Glapissard egy ledér hölgygyel, Glapissard felesége Clemens Versaquette-el, Glapissard barátjával, Dufauret, a ki azért jön ide, hogy szekrénybe bujva lesse meg a feleségét, kit ártatlanul gyanusít, mert ez az asszony csak a ruháit csináltatja Coralienál, a nélkül, hogy a czég egyéb szolgálatait igénybe venné. A leskelődő férjet büntetésül felesége Höfhehérvél találja, a szerencsen szolgálovál, ki másvalakinek képzeli Dufauret-t. Az asszony megtorlásul egy kongónéget akar magának hoztatni, mire kiderülnek az összes félreértések és a darab véget ér.

Az ördögös gépek működése, a rendkívül ügyes rendezés, a szereplők kitünő és összehangzó játéka nagyon megtetszett a közönségnek, mely az egész színházat a zsufolásig megtöltötte. *Hegedüs. Góth, Fenyvesi, Bihari, Hunyady Margit* játszták a főszerepeket. *Varsányi Irén* mint szerencsen lány rendkívül mulatságos volt, Berzétei pedig Lianet adta igen ügyesen.

Koroda Pál.

* **A persa sah látogatása** alkalomból az Operaház ma is rendez előadást. Színe kerül: a *Bajazzók* opera *Szilágyiné B. L., Alberti, Várady, Kertész, Takáts, Ney B.* felléptével; utána a *She* balletból adják a következő há-

rom képet: VI. kép: *Az elutazás*, VII. kép: *Hajótörés után*, IX. kép: *She varázseje*. Az előadást bérletszűnetben (34. sz.) tartják.

* **Szantój.** Szerdán, október 10-én lesz a bemutatója a Népszínházban Sidney Jones nagy kínai daljátékának, a „Szantój“-nak, melynek a szövegét Morton, Greenbank és Ross irták. A nagy kiállításos darabban a főszereplőkön kívül a színház összes személyzete közreműködik, valamennyi teljesen új, eredeti kínai kosztümökben. Ujak a diszletek is. Csinka-Csong kínai városnak egy festői térsége és a kínai császár fogadóterme, valamint teljesen új a kínai butorzat is. A főszerepek kiosztása a következő: A kínai császár — *Ujvári*; Jen-Hó mandarin — *Németh József*; Szantój, leánya — *Küry Klára*; Csu-Li, szolgálója — *Kovács Mihály*; Preston angol konzul — *Tollagi*; Poppy, leánya — *Z. Bárdi Gabi*; Dudley, komornája — *Fedák Sári*; Bobbie — *Raskó*; Benson hadnagy — *Szirmai*; Fottop, kínai diák — *Kiss Mihály*; főudvarmester — *Szerdahelyi*; Vun-Lung, a császári testőrhölgyek tizedese — *Erdélyi Margit*. A jelmezés főpróbát kedden délelőtt 10 órakor tartják meg. Az új operett szerdától kezdve vasárnapig minden este színe kerül.

SPORT.

A Magyar Atlétikai Klub jubiláris közgyűlése.

A székesfővárosi közgyűlési terme fényes keretében folyt le vasárnap a „Magyar Atlétikai Klub“ negyedszázados ünnepi közgyűlése. E fényes keretnek megfelelt az ünnepély tartalmas volta. A hivatalos körök, a közélet előkelőségei, a klub számos tagja, kik még az alakítás munkájában részt vettek, az összes számottevő fővárosi és vidéki sportegyesület képviselője jelent meg a teremben, a karzaton

pedig előkelő hölgyközönség foglalt helyet.

Gróf *Andrássy Géza* elnököt, oldalán gróf *Széchenyi Imre* és dr. *Krasznay Ferencz* alelnök, valamint *Krepelka Béla* titkár ültek.

A közoktatásügyi miniszter képviselőjében *Boncz Ödön* miniszteri tanácsos jelent meg, a székesfővárosi nevében *Márkus József* főpolgármester és *Faller Ferencz* tanácsnok, a katonaság részéről *Rohonczy György* altábornagy városparancsnok, továbbá mint a főiskolák képviselője *Ilosvay Lajos* műegyetemi rektor jelentek meg. Ott láttuk még *Szilágyi Dezsőt*, *Berzeviczy Albertet*, *Zoltán Elek* altábornagyot, dr. *Münnich Aurélt*, *Rohonczy Gedeont*, *Vészi Józsefet*, *Molnár Viktort*, *Máday Izidort*, dr. *Csillag Gyulát*, *Lázár Pált*, *Desseffy Arisztidet*, *Vollák Lajost* stb.

A gyűlést gr. *Andrássy Géza* elnök nyitotta meg, üdvözlőlvén a megjelenteket, kifejezve abbéli örömét, hogy neki adatott meg az alkalom, hogy a klub huszonöt éves fennállásának ünnepi közgyűlését, mint elnök, megnyithassa.

A tartalmas felszólalások egész özöne következett, melynek elsje gr. *Széchenyi Imre* ünnepi szónoklata volt.

Széchenyi Imre gr., a M. A. K. alelnöke, ünnepi szónoklatában kegyeletes szavakkal emlékezik meg gróf *Eszterházy Miksáról*, ki hosszabb ideig tartózkodván külföldön, az ott magába szitt lelkesedés hatása alatt szóval és írásban propagálta az atlétika meghonosítását. 1875-ben április 8-án volt a klub alakuló közgyűlése Megemlékezik a klub legelső tisztviselőiről: *Kenessey István*, *Sárhány János* alelnökökről és *Császár Ferencz* Jánosról, s azokról, kik a klub alakítása idejében leginkább fáradoztak, mint *Fenyvesy Ferencz*, *Kacsók Lajos*, *Molnár Lajos* stbről. Főlemlíti, hogy elejétől fogva a főpapság is a pártolók köré sorakozott, néhai *Simor János* hercegprimás az első között volt, majd *Samassa érsek* stb. A katonaság is élenként érdeklődött, kivált br. *Edelsheim Gyulay* akkori hadtestparancsnok. Idézi néhai *Trefort Ágoston* szavait, hogy a M. A. K. az a sportegyesület, mely

REGÉNYCSARNOK.

A hőbortos hollandus.

— Elbeszélés. —

Írta: **W. H. Riehl.**

(Folytatás.)

(8)

Ez a változás csakhamar élénk föltűnést keltett a faluban. Az emberek, mint elzüllött korcsmahóst, lenézéssel sujtották, csak épp azon csodálkoztak, hogy ez a naplopó mindig pénzzel van ellátva, holott azelőtt megfeszített szorgalma mellett sem tudta a teljes jóllakást elérni. A polgárok megvetése bosszantotta Jánost s ezért itt-ott titokteljes kijelentéseket tett, hogy ő most egy jobbfejta bányában dolgozik és olyasvalamit tud, a miről más nem álmodik. A doktorral való barátságos viszonyát ugyan titokban kellett tartania, de ez a titok mindig jobban-jobban furdalta oldalát, olyannyira, hogy szerencsésjével lassan-lassan burkolt szavakban dicselkedni kezdett, különösen akkor, hogy ha egy-két pohárral többet bevett a jóból.

Ez időtájt történt — ugy karácsony táján, — hogy a szomszéd uradalomban betörést követtek el és sok pénzt meg ezüst eszközt vittek el ismeretlen tettesek. Biztos nyomt nem hagytak maguk után, de

az általános gyanu rövid idő alatt Jánost vélte bűnösnek.

Három királyok reggelén megjelentek házában a törvény kiküldöttei és kutatást tartottak pinczétől tetőig. Nem soká tartott és megtalálták a pincében az eldugott ezüst kanalakat, más ezüst holmival egyetemben, de még az istállóban is ráakadtak egy zsákoeskára, melyben husz tallér volt meglapulva.

Az asszony összekulesolt kezekkel jajgatott, hogy ő mindig rosszat sejtett János titokzatosságában, ezzel persze csak megerősítette a hivatalos emberek gyanuját. Ámbátor az ezüsből kitudódott, hogy az nem a kárvalott szomszéd tulajdona, de lopott jószág azért az is, hisz Norz János nem tudott elfogadható menteséget fölhozni a tárgyak eredetéről. Égre-földre esküdözött, hogy mindazt egy ismeretlentől kapta, a kit nem szabad megneveznie.

Az asszony ordító jajgatása közben elhurcolták Jánost s az ezüsből *Weilburgba*. A tolvajt egyelőre „Ábrahám kebelébe“ zárták, — így nevezik ott a börtönt a legelső rab után, ki egy Ábrahám nevezetű zsidó volt.

Ott aztán bőséges ideje volt Jánosnak a következő alternatíván törni a fejét:

Vagy bevallja őszintén, hogy ki az ő bőkezű pártfogója és akkor szabadlábra helyezik, de egyszersmind örökre kipottyan a doktor kegyel-

méből, — azaz mehet ismét bányamunkásnak;

vagy pedig megmarad konok hallgatása mellett s akkor a diezi fegyházba kerül márványt fűrészelni vagy a legjobb esetben az eberbachi javítóintézetben kell neki fogni. Igaz ugyan, hogy ebben az esetben mint a titoktartás mártirja szerepelhetne jötevője előtt, csak az a kérdés, hogy az ítélet szerint egy-két hónapig lesz-e a szövöszék mellett avagy évekig a márványfűrészelésnél? . . .

Mind a két helyen munka vára-kozott rá, e mi elég kellemetlenül eshet oly sok édes pihenés után. Még a legjobb lett volna, hogyha a doktor említése nélkül menthette volna ki magát.

Meg is kísérlette ezt mindjárt első kihallgatásakor, de hiába. A jelek után ítélve fenyegető kilátása volt a diezi márványfűrésztelepre jutni. Hirtelen tehát vallani kezdett és részletesen előadta a doktorhoz való viszonyát, kitől a pénzt és drágaságokat kapta.

Minden vizsgáló bíró bosszankodik, ha a vádlott, kit ő bűnösnek tart bebizonyítja ártatlanságát. Hargadnak, hogy az illető az ő kedvükért nem akar bűnösnek megmaradni.

Igy a weilburgi bíró is e váratlan fordulattal egyszeriben durvább hangot használt a valatáshoz. De mérge csakhamar ellenyészett attól

az örömtől, hogy a doktort im, k fogja hallgatni s talán egyuttal a bolond hollandus titka is kipattan. Abban az időben a nassauvi törvény-szék a tanuzásra felhívott férfiakat a hivatali helyiségbe rendelte be, a hölgyekkel szemben azonban annyira udvarias volt, hogy kihallgatásukat a háznál eszközölte. Egy ily hölgy természetesen egy nappal előbb értesítést kapott erről, nehogy esetleg halálra ijedjen.

Sokáig tündöttek azon, hogyan lesz érdekesebb: a doktort barlangból kikényszerítve, a törvény elé idézni, vagy pedig őt, a hölgyek mintájára, egy hivatalos látogatással megtisztelni? . . . Végre is az utóbbi módozat mellett állapodtak meg s erre a bizottság — a rendesnél nagyobb számban — a piacztéri csöndes ház felé vette útját.

Az urak fölötte megcsalódtak. Vanderstraten régi módi udvarias formalitásokkal fogadta őket az ismeretes előszobában, mely egy asztallal s hat székkal volt kibutorozva, ugy, hogy a hirhedett rendtelenségnek és a klasszikus házi piszoknak sehol sem volt nyoma. Az udvarias bizottság előre értesítette a hölgyként megkimélt doktort a vizitról s így a hollandus oly határozott, rövid, előre megfontolt feleleteket adhatott a jegyzőnek, hogy a bizottságnak majdnem azt kellett hinni, ez a bolondnál híresztelt ember a legokosabb tagj

legjobban megérdemli a kormány támogatását.

Visszapillantást vet ezután a klub sportbeli működésére, kiválóbb eredményeire és párhuzamot von a 70-es évek előtti és a mai fiatalság között, kifejtve azt, hogy a klub társadalmi téren mily nagy hatással volt a férfias bátorság és a helyes önmérséklet ügyében. E klub fennállása óta közel 70 egyesület alakult az atlétikai és rokon sportok kultiválására s nagy hatása volt az irányban is, hogy egy már fennálló sportegyletekkel megkedveltette az atlétikát és szabadabb sportokat, mind pedig a közönségnek megnyerése ügyében.

Szép hasonlattal élve, kifejti az atlétikai klub feladatát, az erő tudatának fejlesztése mellett a kellő önmérsékletre oktatni a fiatalságot, ki-cserdülő erejét helyes irányba terelni, mert valamint a tavaszi szelek megduzzasztják a patakok s folyók medrét s egyhamar elöntik a termő rónát, ha a hőmpölygő áradatot fel nem tartóztatjuk, de viszont ugyanezen veszedelem áldássá és termékenységgé válhatik, ha a kellő korlátok közé szorítva, helyesen irányítva a köznek hasznosítjuk: épp úgy a férfikor tavaszában is, a midőn duzzadnak az erek, hevesebben lüktet és csörgedez a vér, egy oly energiátöbblet fejlődik, mely egykönnyen kicsapongással járhat, de kellő korlátok közt, helyes irányítás mellett, bő gyümölcsöt teremhet egyének és társadalomnak egyaránt. Kétségtelen, hogy ezen gondolatmenet lelkésítette a Magyar Atlétikai Klubot. Intenczióit követve, ennek fonálán oly generációt fogunk nevelni ennek az országnak, mely nemcsak minden pillanatban meghalni a hazáért és királyért (mert hisz ez minden magyar ember kötelessége), de a melynek megacézott izmai s a nemes versengésben megedzett lelkülete arra is képesíti, hogy egy minden ízében magyar nemzeti társadalom fontatására, felvirágoztatására szentelje életét, munkáját, fáradságát. Mert könnyű a hazáért meghalni, de élni érte, az a nehéz!

Utána *Wlassics Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszter képviseletében *Boncz Ödön* miniszteri tanácsos szólalt fel, a ki konstatait azt, hogy különösen ez utóbbi időben a test nevelése mily nagy és fontos kérdést képez a közoktatás egész vonalán, az iskolai

terv mellett mind nagyobb mérvben. Az atlétikai klubban látja azt az erőt, mely a testedzés ügyébe lelket önt s a testi és szellemi művelődést összhangba hozva, jó generációt teremt. A Magyar Atlétikai Klubot, mint azt a harmóniát ápoló egyesületet üdvözlő a közoktatásügyi kormány nevében.

Márkus József polgármester a székesfőváros nevében üdvözölte a klubot, kiemelve a klub uttörő tevékenységét abban az irányban, hogy a közvéleményt a testedzés ügyének fontosságáról meggyőzze. Adja az Isten, hogy a nagyközönség is annak a meggyőződésére jusson, hogy a testedző sport nemcsak szórakozás, hanem elengedhetetlen feltétele a nemzeti erő és nemzeti öntudat fejlesztésének. Továbbá sikeres tevékenységét kíván.

A fővárosi tanács nevében *Faller Ferencz* tanácsnok üdvözli a klubot és kifejti, hogy a székesfőváros és annak vezetősége, a mint eddig, ezentul is erejéhez képest támogatja a klubot, melynek működését méltányolja, jövő sikerét is biztosítani óhajtja.

Ilosvay Lajos műegyetemi rektor annak a kívánságának adott kifejezést, vajha az ország főiskolái ugyanannyit működhetnének a testképzés dolgában, mint a tudományok ápolásában. Kiemeli a testedzés ügyének fontosságát a civilizáció haladásával, mely a modern embert lekötö a szobai munkának. Érdekes mozzanata volt a beszédnek, midőn kifejtette, hogy az volna az áldásos a családra és a társadalomra, ha a nők fokozottabban érdeklődnének a sportok iránt s ha a szellemi versenyre alkalmas nők helyett a testedző sportokra alkalmas női generáció szaporodnék. A sajtó nevében

Rákosi Jenő dicsőítette a görögöknek az atlétikán alapuló nevelési rendszerét, melyben alapját látja a civilizációnak, mely a görögöket az első kultúrnéppé emelte s örökös mintául állítja élénk mindenkoron. Gáncsolja a mai nevelési rendszerben a szellemi kiképzés tulzassait, a szellemi túleröltetés ellensúlyozására ajánlja az atlétika kultiválását. *Voltaire* szavait idéli, hogy a tökéletes boldogság atléta testben bölcsnek szelleme. A sportszövetségek képviselőinek felszólalásai követték ezután.

Dr. Gerendai György, a Magyar Atlétikai Szövetség alelnöke, a jubiláló klubot, mint a szövetség megalakítóját, *Csik Imre*, a Magyar Evezős-Egyletek

Országos Szövetsége alelnöke, egyuttal a Nemzeti Hajós-Egylet nevében a klubot, mint sikeres működési evezős egyletet ünnepli.

Dr. Berzeviczy Albert, a Magyar-orezági Tornaegyletek Szövetsége és a Nemzeti Tornaegylet alelnöke, kifejezi a szövetség és az egylet testvéri érzelmeit. Szép szavakban fejtegeti a jubiláló klub és a tornaszat azonos céljait és hangsúlyozza, hogy bár eltérő eszközökkel dolgoznak, az eszközök különfélesége is mind szűkebb határok közé szorul.

Berzeviczy után az összes budapesti sportegyletek és klubok képviselői szólaltak föl, *Krepelka* titkár pedig fölolvasta a beérkezett üdvözlő táviratokat és leveleket.

Dr. Krasznay Ferencz alelnök köszönetet mond a közönségnek szives megjelenéséért. Ajánlja, hogy a közgyűlés fejezze ki hódolatteljes háláját a császári és apostoli királyi fel-sége iránt, ki versenydíjával most is, mint már számtalanszor, a klubot kitüntette. *Lelkes* éljenzések kísérték az alelnök szavait. A klub köszönetét tolmácsolja a minden magyar szívéhez közel álló *József* főhercegnek s az uralkodóház mindama tagjainak, kik e jubileum alkalmából a klubot versenydíjakkal kitüntették. Ottó, Frigyes, Jenő, József Ágost főhercegeknek, Szász Kóburg Gothai Fülöp hercegnek, továbbá a közoktatásügyi és honvédelmi minisztériumnak, a székesfővárosnak, a megjelent hatóságoknak s a sajtónak, mely a klubot nehéz munkájában állandóan támogatja. Az együttes működésre buzdít, hangsúlyozva ennek szükségességét a sikeres tevékenység érdekében a sport terén is, hogy az alapvetők tradícióit a jövőben mindinkább megvalósíthassuk.

Ezek után *Anrássy Géza* a klub köszönetének kifejezése mellett bezárja az ünnepi közgyűlést. A közgyűlést verseny és banket követte.

Budapesti lóversenyek.

IX. nap.

(Vasárnap, okt. 7.)

Nagyszámu közönség nézte végig a mai lóversenyeket. Különös vonzó erőt a Totalizátor-handicap gyakorolt, melyhez mint mindig, most is sok ló

állt a starthoz. A versenyt az általunk első helyen jelölt *Dreyfus* nyerte meg küzdelem után másik jelöltünk, *Néha* ellon. Ennél a versenynél szemmel láthatólag bebizonyította a starter, hogy nem a legügyesebb indítók közé tartozik. Háromszor egymásutánban sikerült a start s ő még sem bocsátotta le a piros zászlót. Hogy miért, azt talán ő maga se tudja. Már a versenybiróság elnökét, *Batthyány Elemér* grófot is bosszantotta a starter ügyetlenkedése és a starthoz sietett, mit a az indító ideje korán észrevett és elindította a lovakat, bár a start nem valami sikerültnek mondható.

Annyi jogos panasz hangzott már el a starter ügyetlenkedése miatt, hogy tanácsos lesz, ha a lovaregylet jövőre nem szerződteti.

A részletes eredmény a következő:

I. *Nyeretlenek verseny.* Díj 3000 korona. Távolság 2000 méter. Első *Capt. George Buluwayo-ja* (lov. Adams). Második *Irroy* (lov. Poole). Harmadik *Antonius* (lov. Black). Tot.: 10: 40. Helyre: 50: —; 25: 71 és 44.

II. *Handicap.* Díj 3000 korona. Távolság 1600 méter. Első Szászbereki ménés *Fagon-ja* (lov. Bulford S.). Második *Ormu* (lov. Lovász). Harmadik *Gondi* (lov. Hyams). Futottak még: *Philister*, *Kisasszony*, *Maltser*, *Gezant*, *Bolygó*, *Gaspilleur*, *Melfitano* és *Malice*. Tot.: 10: 84. Helyre: 50: 148, 436 és 378.

III. *Totalizátor-handicap.* Díj 20.000 korona az 1-nek, 3000 korona a 2-iknek, 1000 korona a 3-iknek. Távolság 2600 méter. Első *Mauthner V. Dreyfus-a* (lov. Southey). Második *Néha* (lov. Back). Harmadik *Leader* (lov. Hyams). Futottak még: *Semper idem*, *Karmester*, *Dundi*, *Menyecske*, *Inländer*, *Count Niki*, *Häng di' an*, *Catcher*, *Pandur*. Tot.: 10: 69. Helyre: 50: 128, 122 és 244.

IV. *Eladóverseny.* Díj 2000 korona. Távolság 1400 méter. Első *Baltazzi A. Malmaison-ja* (lov. Mándi). Második *Orchef* (lov. Travnicsek). Álmom (lov. Kölling) és *Albatros* (lov. Opatofszky) holtversenyben harmadik. Futottak még: *Félenk*. Tot. 10: 80. Helyre: 50: 144 és 102.

társadalmunknak. Pontosan bejegyzetett a jegyzőkönyvbe mindent, a mit *Norz János*nak ajándékozott s illetéknépp a tolvajság gyanuja teljesen megsemmisült.

A bíró előre is bocsánatot kért a következő kérdéseért: mi indította *Vanderstraten* urat ily bőkezűsége egy szegény bányászszal szemben? A doktor azt válaszolta, hogy ő a vagyona fölött tetszése szerint rendelkezhetik és nem köteles magyarázatokkal szolgálni. Tettének alapos indokait egy sem értenék meg az urak, de egyet mégis fölemlít, a mit megérthetnek: — a bányász neki megtetszett, mert összes weilburgi látogatói közül ő volt az egyedüli, kit nem a kíváncsiság hozott hozzá.

A vizsgálóbíró gunyos célzást vett észre e nyilatkozatban, de felelt is rája. Lefestette neki egy szegény ember romlását, kit az ő szeszélyes, de mindenesetre nem észszerű adakozási kedve naplopóvá tett, s a ki ennek folytán földulta a családi tűzhelyt, utoljára pedig egy titok megszegése által a tolvajlás gyanujába keveredett.

Vanderstraten egy pillanatra mintegy megkövült. Ki tudna az ő lelke rejtett mélyébe bepillantani? Az emberektől már elszakított s egy faragatlan parasztban vélte a természet romlatlan fiának egy idealizált mintaképét föltalálhatni. Valahányszor *Jánossal* volt dolga, úgy érezte,

mintha erdei szellő és friss szénaillet lengené be szobáját. Fölüdítő hatást gyakorolt rá ennek a félig igaz, félig képzelt alaknak a megjelenése. De tán nem is gondolt vele, hogy mit tesz a paraszttal? Vagy talán észébe jut most, mennyit mulasztott a társadalommal szemben, mialatt hosszú évekig merreven önmagával foglalkozott csak!...

Nem próbált ellenkezni a szemrehányó hivatalnokkal, a ki már szinte szívesen visszazította volna kiejtett szavait, látván maga előtt ezt a szegény, megtörtöt remetét. De nem volt több tennivalójuk. Kevés szünet mulva mindkét részről bucsuzkodtak.

Vanderstraten eltemette magát a megközelíthetetlen emeleti szobába és mély gondolkodásba merült. Utolsó éveinek magányát egyetlen fény sugar ragyogta be s immár ez is kialudt. Ha van még magánya a magányon kívül, ha nemcsak más embert kerülünk, hanem magunkat is, — úgy a doktor ezt a legszörnyebb egyedülvalóságot óhajtotta.

VII.

Azt hinnék, hogy ez a katasztrófa egyedül *Norz Jusztus János* számára végződött szerencsésen, a mennyiben mindjárt másnap szabadlábra helyezték. Amde ettől fogva ő maga is sötét színben látta a jövőt.

A fenyegető veszély a doktorhoz

űzte, kinek egyszersmind a tanuskodást is meg kellett köszönnie.

Nem bocsátották be.

Ez az elutasítás annyira alája tüzelt *János*nak, hogy a rákövetkező éjjel nem tudott a hőségtől aludni, holott odakinn a hidegben minden csonttá fagyott.

Még egyszer megpróbálkozott jötevője színe elő jutni, de ezuttal azon üzenet jött ki számára, hogy látogatását soha többé nem szabad megismételnie, mert köztük immár mindennek vége.

János erre utolsó kísérletképp olyat tett, a mitől már nagyon régen elszakott: levelet írt. Sok fejtörés és kapkodás után összetákolta néhány mondatot. A levélnek kevés köze volt az ortográfiához, hatást azért mindamellet kelthetett.

Nagyon tekintetes ur!

Abban nincs igazsága, hogy engem elkerget; mert ha hallgatok a bíróság előtt, ma Diezben volnék és ön tán csak nem kívánja, hogy négy évi fegyházat szenvedjek el azért, hogy ön ne szenvedjen el egy negyedórát a bírósággal. Tehát legyen olyan jó, vegyen megint kegyelmébe; nem teszek többé ilyet.

Norz Jusztus János.

Másnap már *Niedershausen*ben volt a következő válasz:

„Kedves *Norz!*

Nem azért tiltalak el örökre az én házamtól, mivel a törvény előtt beszélél, hanem a miért az én adományaimmal oly rossz utra tértél, hogy végső szükségéből fel kellett nyitnod szádát. Tisztességes életmód mellet titkodat is megóvhatad volna. Ez alkalommal sajnosan tapasztaltam, hogy a természet gyermeke épp oly dőre, mint a kultur-ember. A természet gyermeke te vagy, a kultur-ember — én. Mindketten bűnhődünk: én egy keserű csalódással lettem gazdagabb, te pedig egy mindenkor segítő barátal szegényebb.

Dr. Vanderstraten Adrián.

— Ez a doktor mégis bolond! — kiáltott fel *János* a levél elolvasása után és lemondott minden reményről, hogy valaha még visszanyeri bőkezű ura kegyét.

Nos, és most rajta is erőt vett a buskomorság. Mint a doktor, ő is a magányt kereste, de nem ám a házon belül, hol az asszony s a gyerekek a hangos és csendes lelki-furdalás gyanánt mindig követték, hanem kimenekült erdőre-mezőre. Egy *Niedershausen*en paraszttól nem is telik ki egyéb az ő kétségbeesésben: sétálni ment a — hóba!

(Folyt. köv.)

V. Nyeretlen kétevesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Távolság 1100 méter. Első báró Üchritz Zs. Rikkants-ja (lov. Imre). Második Rose S. (lov. Travnicek). Harmadik May's Slave (lov. Mándi). Futott még Csopor, Let mego, Versuch, Rajon. Tot.: 10: 18. Helyre: 50: 70, 142 és 98.

VI. Kétevesek handicapja. Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Első Egyedi Artur Tacskó-ja (lov. Prudames). Második Csendes (lov. Gilebrist). Harmadik Melitene (lov. Southey). Futottak még: Maida, Jász, Saffi, Biztos, Parole, Durch die Lappen, Csalóka, Famulus, Szárnyas és Mr. John. Tot.: 10: 35. Helyre: 50: 63, 146 és 75.

∞ Távfutás verseny. Tegnap délután rendezte a Budai Atlétikai Klub 25 kilométeres futásversenyét a tétényi országúton. Első a bécsi M. D. Albala lett, a ki 1 óra 54 perc alatt futotta be a távot. Másodikként Gorki Ágoston M. U. E. érkezett be.

∞ Football-match. A Magyar Uszó-Egyesület 6: 0 győzött a Währinger B. C. ellen. Első félidőben 1: 0 állt az eredmény, a goalt Békés lőtte. A második félidőben a M. U. E. (háttal a kapunak) Szerény 3, Szűsz 1 és Veidlinger 1 goalt lőtt. Remekül játszott Bodor, Ascher és Fischer, a bécsiéknél Sax és Stiasny.

∞ A „Duna“ budapesti evezőegylet tegnap tartotta ez idei házi-versenyét. Nagyszámu közönség előtt folyt le ez a verseny, a melynek a szép idő is nagyon kedvezett. A verseny eredménye a következő:

I. Skiff-verseny. Indult három csónak. Első Adorján Dezső.

II. Négyvezős-verseny kezdők számára. Indult 4 csapat. Első csapat: Sajó Mihály, dr. Pap Béla, Baron József, Sipos Hugó (stroke) és Lazsanzky Béla (korm.).

III. Kettős párevezős-verseny. Indult 2 csapat. Győzött: Schey Ernő és Zoltán Emil.

IV. Négyvezős-verseny kormányossal, haladók számára. Indult 4 csapat. Első csapat: Häutler Mór, dr. Alcsuti Ágost, Mocsáry Ottó, Felér Hugó (stroke) Keller Béla (korm.).

SZÍNHÁZAK.

(Hétfő, október 8-án.)

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Idegen nő.

Színmű 5 felv. Irtá íj. Dumas Sándor. Fordította Feleki József. Kezdeté 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Bajazzók.

Dráma 2 felv. Szövegét és zenéjét írta Leoncavallo R. Fordította Radó Antal. Utána: S h e.

Fantasztikus ballet két részben 11 képben. Kémény Jenőtől és Beer Józseftől. Zenéjét szerzette Mader Raoul. Kezdeté 7 órakor.

V Á R S Z I N H Á Z.

Nincs előadás.

N É P S Z I N H Á Z.

Czigánybáró.

Nagy operett 3 felv. Irtá Jókai Mór. Kezdeté 7 órakor.

V I G S Z I N H Á Z.

Coralie és Társa.

Bohózat 3 felv. Irták Valabrégue és Hennequin. Fordította Heltai Jenő. Kezdeté fél 8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

New-York szépe.

Operett 3 felvonásban, 6 képben. Szövegét írta Hugh Morton. Fordították Salgó Ernő és Makai Emil. Kezdeté fél 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

K I N A.

3 részben, 200 vetített képpel. Irtá Weiss Róbert. Kezdeté fél 8 órakor.

Kis Hirdetések

felvételnek a

kiadóhivatalban

IV., Vármegye-utca 11-13.

Állást keresők

és munkaadók, vevők és eladók, bérilők

és bérbeadók és mindazok, akik a nagy közönség köréből keresik az érdekelt feleket, hirdessenek

„MAGYARSÁG“ Kis Hirdetések rovataiban.

A kishirdetésekre a címet és lakást is be lehet tenni minden külön díjazás nélkül.

!!! Minden szó egyszeri beiktatása 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül!!!

Csaldcsoport-fényképet
3 darabot, legszebb kivitelben, maradaudó emlék,
10 forintért
készít
WAITZNER fényképész
Budapest, Erzsébet-körút 20. szám alatt.

Tüzifa.
Egy nagyfuvar 4 köbméter legjobb minőségű száraz egészséges kemény tűzifa felaprítva, házhoz szállítva, behordva
17 forint
2 köbméter 9 frt, 1 köbméter 5 frt. Megrendelhető levelezőlapon vagy személyesen **GILCER BELA** tűzifa-raktárában, V., Visegrádi-utca 60. sz. alatt.

Tisztelt reakció és Közvélemény

Ez kell a magyarnak!

I. Bolond Istók.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„BOLOND ISTÓK“

humorisztikus képes hetilapra.

A „Bolond Istók“, a legnagyobb és legdiszesebb magyar éleclap, új évtől huszonharmadik évfolyamban jelenik meg.

Előfizetési feltételek:

október—december végéig 2 frt.

Előfizetések, legelőszörűbben posta-utalvánnyal, a kiadóhivatalnak küldendők: Budapest, Egyetem-utca 4.

Felkérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, azt megújítani sziveskedjenek, hogy a szétküldésben akadály ne legyen.

A Bolond Istók kiadóhivatala.

Immár 3-ik kiadásban jelent meg a BACSÓ-féle

ÖRÖK NAPTÁR

a legjobb, legérdekesebb és legpraktikusabb naptár mindenki számára.

Szerkesztette:
BACSÓ FERENCZ.

Tartalmazza a XVIII., XIX. és XX. század minden évének naptárát, összesen

61 teljes, közönséges naptárt,
melyek 1701-től a 2000-ik évig váltakozva érvényesek. A ki tehát egyszer megveszi, az egész életében

minden esztendőre

ellátja magát naptárral, mi által sok pénzt takarít meg, — s egyúttal a lefolyt évek naptárait is mindig kezében bírja, a mi igen érdekes dolog. Külső kiállítás pedig oly diszes, hogy a legelőkelőbb szalonok asztalán helyet foglalhat, s ezért **alkalmi ajándéknak** is különösen ajánlható. — Bolti ára 2 korona, de a **MAGYARSÁG** kiadóhivatalában (Budapest, IV., Vármegye-utca 11. sz.) **1 korona 20 fillér** kedvezményes áron kapható. Ha ajánlott és bérmentes megküldés kívánatik, úgy még 45 fillér portó is mellékelendő.

Herczeg és Horvát

Budapest, Kerepesi-ut 52. szám. Adria-szállóval szemben.

A főváros és vidéki közönség egyaránt érzi a rossz pénzvizonyokat! Ielszó: Takarékoskodni kell!

Erre nálunk van alkalom, mert még eddig nem létezett árért adunk el

Szerpentinaaljat szövetből	3.50 frt	Szörme gallér	10 frt és följebb	Angol ruhakelmék	65 kr.-tól 2.20 frt
Lüszterből	4.35 frt	Selyem utczai ruha	25 frt	Paplan, legjobb fajta	4 frt
Elegáns nőiruha	10-15 frt	Pongis selyemruha	15-20 frt	Selyempaplan minden színben	8.50 frt
Róir selyemalj	9-17 frt	Elegáns őszi kabátok	5-10 frt	Függönyök két ablakra	2.40 frt
Selyembluz minden színben	5 frt	Legelőkelőbb gallérok	4-20 frt	Agyszerítő 3 darab	5 frt és följebb

Gyászruhák négy óra alatt elkészítetnek.

Kiadóhivatal:
IV., Vármegye-utca 11-13.

KIS HIRDETÉSEK

Kiadóhivatal:
IV., Vármegye-utca 11-13.

A kis hirdetések előre fizetendők. E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 fill., vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül. A kis hirdetésekbe a címet és lakást is be lehet tenni minden külön díjazás nélkül. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli 'udakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beküldetik. Vidékről igen kényelmesen beküldhetők a kis hirdetések postautalvánnyal, mert a postautalvány szelvényére a kis hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja a kis hirdetés árát. Kis hirdetések fölvetetnek a kiadóhivatalban, IV., Vármegye-utca 11-13.

Kereskedelmi
és
Iparkalauz.
Beszerzési források.

Czimbalmaim,

melyek az illetékes zenekapacitások által minden tekintetben a legkitűnőbbeknek vannak elismerve és így a hazai és külföldi kiállításokon az első díjat nyerték, 75 frttól különböző árban kaphatók. Mint-hogy ez idő szerint a czimbalomnak pedálján és belső szerkezetén utóéletellen találmányom van, így javításokat és átalakításokat is elfogadok, a hang javulásért és tartóságért kezeséget válllok.

Habits Antal

hangszerkészítő mester.
Budapest, VII. kerület,
Erzsébet-körut 42. sz.
és Vörösmarty-utca
16. szám.
Árjegyzéket bérmentve küld.

Első magyar budapesti
cipő gyors javító-
intézet
Budapestben,
V., Marokkói-utca 2. sz.
Mindennemű cipőjavítás
gyorsan, szolidan és leg-
jutányosabban.

Egyházi szerek,
lobogók, képek és könyvek
legolcsóbban kaphatók:
Szüts és társánál,
Budapestben, IV., Ujvilág-
utca 2. sz.

**Első magyar betűön-
tőde részvénytársaság**
Budapest, Dessoewffy-utca
32. sz. Könyv- és cizmirá-
sok. Rézlenia gyártás. Me-
chanikai műhely.

Kitűnő,
valódiszékely könyha. Ebéd,
vacsora 20 forintért, a Fe-
héri szálloda éttermében.
Ürmősinel, Kerepesi-ut.
Legolcsóbb bevásárlási
forrás!

M. WEISZ LAJOS
BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 22.
(Telefon-Hirmondó épület).

**Saját gyártmányu
férfi- és nőruha nagy
raktára.**

Mérték szerinti megrende-
lések a legújabb divat szer-
int a legjobb minőségű
kül- és belföldi gyapju-
szövetekből a legelegán-
sabban eszközölnetnek,
feltűnő olcsó árak
mellett.

Butoriparosok,
Nemes és Lengyel Bu-
dapestben, IV., Kecse-
méti-utca 6. sz. I. em.,
ajánlják dusan felszerelt
raktáraikat, sajátkészítmé-
nyű fa- és kárpitos mun-
káiban.

**Képes
leve-
lező-
lapok.**

Naponta újdonságok.

Nagybani árak
vizonteladónak. Árjegy-
zék ingyen és bérmentve.

Leitner M. L. és fia
papirkereskedésében,
BUDAPEST,
V., Váci körut 18. sz.

Tengerifű 3 részű csinva-
matracz 3-50 kr. 2 sze-
mélyes atlasz cachemir-
paplan 3-50 kr (varrás
nélkül), négy gombhoszu
finom nyulékony bőrkez-
tyű 78 kr. Szövött tiszta
selyemkelme mint Taffet
és brocat átlag 88 kr.

Kapható, míg a készlet
tart. **Steiner Simon ver-
senyáruházában Ki-
rály-utca 34. sz. a.**
Kérném a címre ügyelni!

**Magyarország
leghíresebb
ásvány-gyógyfor-
rásai a**

Bikszádi
gyógyit mint a
drága Selters. A
Sztojka
azonos a karls-
badival.
Bérlők: **Almer
Lajos és Károly,
Nagybánya.**

10 forint

remek szabású férfi-öltöny,
mérték után, valódi gyap-
ju-szövetekből

Grünfeld Ignác
férfi-szabó,
Budapest, Népszínház-ut-
ca 27. Vidékre minták
bérmentve 7524

Alapított 1871.

BLÁZEK ADOLF
kéményes és műköszörüs
BUDAPEST,
IV., Eskü-ut 5. szám.
Főherceg Klotild palota,
Kossuth Lajos-utca foly-
talása.

Kész
konyha-berendezés
állandó raktára
BÖLEJÓZSEF
asztalos-mesternél,
Budapest,
VIII., Stáhl-utca 1.

Kisiparosok

kik motorüzemmel ki-
válnak dolgozni, olcsó
és modern berende-
zésű műhelyeket bé-
relhetnek az erzsébet-
falvai közműhelytele-
pen. Bérelhetők ugyan-
ott a műhelyvel együtt
elektromotorok és
munkagépek olcsó
hajtóerő.

Bővebb felvilágosítás
nyerhető: A Magyar
Közműhelytelep
Részvénytársaság
irodájában, Budapes-
ten, V., Fürdő-utca
10. sz., I. em.

„Lucifer“
alágyujtó

**Maleczky szabadal-
ma.** Legjobb, legkényel-
esebb és legolcsóbb. —
Alágyujtóhoz fa tel-
jesen felesleges. Szá-
zankint 90, 160, illető-
leg 260 fillér. 2 koroná-
tól kezdve házhoz szállit-
tatik. Gyári főraktár: VII.,
Rottenbiller-utca 15. Vi-
sontelárusítónak árendé-
mény.

Bruck Zsigmond
nagy aruháza kész női-
ruhákban.

**Kerepesi-ut végén 75.
szám, sarok.**
Téli kabát 6.50, 7.50 és
feljebb Flanel pongyola
3.80. Flanel ingbluz 98,
Szövet flanel ingbluz 160,
180. Cazan (posztó) ing-
bluz fekete és sötét kék
1.80. Bordó selyemmel hi-
mezve 2.50, 2.80. Bruck-
féle szövetalj gráci posz-
tóból 1.90. Szövet utcai
ruhák orosz szabásu gráci
posztóból 4.40.
Képes árjegyzéket bér-
mentve küldöm.

Angol női ruhákat
készítek igen olcsón. Léha
József Ferencz-lér 11., II.
em. 25. 7566

Lószőrmatracs
3 részű 15 klg. súlyban
csinvatból 14 forintért
kapható, míg a készlet tart.
Budapestben, IV. ker-
Teréz-körut 36. sz. a
kárpitosnál.

Női ruhát
olcsón készítek háznál, Ben-
czik Juliska, Kisfaludy-
utca 16., I. em. 11. 5112

Butor.
Saját készítményű kárpitos-
és asztalos-butorok legol-
csóbban kaphatók. VII.,
Garai-utca 44. a ké-
szítőnél.

Gyermekágy
vashál, teljesen jó karban,
helyszüke miatt 5 frtért
eladó. Népszínház-utca 18.
I. em., 16 ajtó. 5301

MAGYAR SZENTKÉP-IPARVÁLLALAT.

A magyar ipar ez ágának hazánkban vallásérkölosi és fontos
közgazdasági jelentősége van. Ha a külföldre szivárgó összeg a
hazai gyártmányért itt marad: vagyont mentünk meg az országnak;
idegen ajku hiveink pedig magyar tárgyú szentképek birtokába
jutnak.

Ez eszme által buzdítottva **Roskovics Ignác** festő-
művészünknek a budai királyi palota Szent-István terme diszűl
festett és több más eredetie sokszorosítási jogát megszereztük s
a sorozat elseje gyanánt, nagy és kis formában

SZENT ERZSÉBET, SZENT MARGIT,
továbbá, **Zichy Mihály** egyik remekműve eredetije után,
SZÜZ MÁRIA és szülői

képeit adjuk, színes és fekete nyomásban.
Ezeket követi ugyancsak Roskovicsnak a Mária-radnai tem-
plom oltárképeül festett

„ANGYALI ÜDVÖZLET“ (Ave Mária),
továbbá ugyanannak
SZENT LÁSZLÓ és SZENT IMRE
képei és

SZENT ISTVÁN csoportképe.
A nagy képek 32 1/2 cm. széles és 50 cm. hosszúak és fái
diszűl szolgálnak, a különböző méretű kisebbek pedig imakönyvbe
valók.

Bővebb felvilágosítással és árjegyzékkel készséggel szolgál

A kiadó: **WERBŐCZY KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**
Budapestben, IV., Vármegye-utca 11-13. (saját házában)

Legszébb
alkalmi
ajándék!

Kedvezmény

**Gyönyörű
kivitel!**

„MAGYARSÁG“ előfizetőinek.

A ki a „MAGYARSÁG“ kiadóhivatalába

egy fényképet küld

5 forintért kap egy életnagyságu

gyönyörű kivitelű **platin-arcképet** pompás kartonon, 50 cm. széles-
ségben és 65 cm. magasságban.

Továbbá a következő gyönyörű kivitelű és élethű képeket:

Ő Felsége I. FERENCZ JÓZSEF király

a magyar honvédség parancsnokai élén.

Rézmetset 80/110 cm. nagyságban 3 frt 50 kr.
Ugyanaz 63/79 1 > 50 >

Az 1848-iki és 1867-iki parlamentáris magyar kormányok
arcképcsarnoka:

Batthyány-miniszterium 1 frt 50 kr.
Andrássy- 1 > 50 >

BLAHA LÚJZA művészno

élethű arcképe 50/66 cm. nagyságban 1 frt — kr.

Vidékre csomagolással és díjmentes szállítással 50 krajczárral több.
Megrendelésnél az összeg fele kiadóhivatalunkba előre beküldendő, a másik
fele utánvétellel (Budapestben az átvételnél) lesz klegyenlítettő.

**Feltűnő
olcsóság!**

„Magyarság“

kiadóhivatala
Budapest, IV., Vármegye-utca 11-13.

**Legalkalma-
sabb
meglepetés!**